

Затверджено

Суб'єктами підвищення кваліфікації
ФОП Пономаренко В. С.
ФОП Воронцова Т. В.

25 лютого 2020 року

**Програма навчального курсу
«Життєві навички
для розвитку громадянської активності»
(дуальна форма навчання)
Код курсу: 4.2**

Загальний обсяг – 33 годин (1,1 кредиту ЄКТС).

- I. Профіль програми
- II. Пояснювальна записка

Київ
2020

Програма навчального курсу «Життєві навички для розвитку громадянської активності» реалізує компетентнісний підхід до підготовки педагогічних працівників. Загальний обсяг курсу – 33 годин (1,1 кредита ЄКТС).

Цільова група навчального курсу - вчителі основ здоров'я, педагогічні працівники всіх категорій, практичні психологи, соціальні педагоги, керівні кадри (заступники директора з виховної роботи).

Навчання здійснюється за дуальною формою, що складається з двох компонент: онлайн-курсу «Освіта на основі життєвих навичок. Теоретичні і методичні основи» (24 год.) і практичної компоненти - проведення модельного уроку у закладі освіти за наданими ресурсами (9 год.).

Курсанти навчального курсу мають доступ до всіх необхідних для його проходження навчально-методичних ресурсів: онлайн-курсу і методичних розробок для проведення уроків за місцем роботи

Програма навчального курсу складається з опису профілю, пояснювальної записки, анотації навчально-методичних матеріалів.

ЗМІСТ

I. Профіль програми навчального курсу «Життєві навички для розвитку громадянської активності»	4
Мета програми	4
Характеристика програми	4
Дистанційна складова курсу	7
Практична складова курсу	8
II. Пояснювальна записка до профілю програми навчального курсу	9
Мета й очікувані результати навчання	9
Контекст програми: державні стандарти і освітні галузі	9
Цільова група	9
Автори і майнові права	10
Модель навчання за курсом	10
Дистанційна складова навчального курсу	10
Стратегія навчання за онлайн-курсом	11
Система оцінювання в онлайн-курсі	12
Додаткові сервіси онлайн-курсу	13
Софтверна платформа онлайн-курсу	13
Очна складова навчального модуля: практика у закладі освіти	14
Мета і обсяг практики	14
Ресурсне забезпечення практики	14
Підтверджувальний документ про проходження практики	15
Документ про підвищення кваліфікації за навчальним курсом	15

I. Профіль програми навчального курсу «Життєві навички для розвитку громадянської активності» (дуальна форма навчання)		
A	Мета програми	
1	Удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників щодо формування психосоціальних компетентностей учнів, сприятливих для розвитку громадянської активності», формування вмінь, спільних для ключових компетентностей та відпрацювання практичних навичок шляхом моделювання уроків.	
B	Характеристика програми	
2	Назва курсу	«Життєві навички для розвитку громадянської активності» Код модуля 4.2 Рекомендовано МОН України для практичного використання (Лист МОН від 23.05.2019 №1/11-4833)
3	Напрямок	Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників закладів освіти
4	Розробники	авт. Тетяна Воронцова, Володимир Пономаренко, Олена Хомич, Ірина Лаврентева, Наталія Андрук, Катерина Василенко К. С.
5	Майнові права	© Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко.
6	Компоненти і узагальнений зміст курсу	<i>Онлайн-курс</i> http://dlse.multycourse.com.ua/ua/ : Модуль 1. Нова парадигма освіти у глобальному світі Модуль 2. Український вимір: додаткові виклики і досягнення Модуль 3. Навчання учнів у галузі здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції Модуль 4. Підготовка педагогічних працівників і створення сприятливого навчального середовища <i>Практичний компонент:</i> Навчально-методичні матеріали для проведення уроків http://autta.org.ua/ua/resources/aktyvne_hromadianstvo/
7	Цільова група	Вчителі основ здоров'я, педагогічні працівники всіх категорій, практичні психологи, соціальні педагоги, керівні кадри (заступники директора з виховної роботи)

8	Обсяг курсу	33 год (1,1 кредита ЄКТС).
9	Форма підвищення кваліфікації	Дуальна. Поєднує самостійне вивчення теоретичного матеріалу шляхом дистанційного проходження онлайн-курсу, а також відпрацювання практичних навичок шляхом проведення уроку (уроків) у закладі освіти.
10	Розподіл годин за формами навчання	Дистанційна (онлайн-курс) - 24 год (0,8 кредита ЄКТС). Практична (за місцем роботи) - 9 год (0,3 кредита ЄКТС)
11	Види компетентностей, що набуваються	Професійні (знання навчального предмету, методик, технологій), формування вмінь, спільних для ключових компетентностей
12	Складові компетентностей, що набуваються (результати навчання за курсом)	Результатом навчання є складові компетентностей: <i>Знання</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ ключові компетентності для навчання протягом життя; ○ складові успішної адаптації дитини до навчального закладу; ○ концептуальні і методичні засади компетентнісного навчання; ○ принципи педагогічної освіти на основі набуття життєвих навичок; ○ інтерактивні методи навчання <i>Уміння</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ використовувати інтерактивні методи навчання; ○ враховувати потреби та очікування учнів; ○ навчати на ситуаціях, наближених до життя; ○ підтримувати доброзичливу атмосферу; і демократичну дисципліну в класі ○ організовувати відпрацювання практичних умінь ○ надавати і отримувати зворотній зв'язок; ○ організовувати активне обговорення; ○ використовувати різні інструменти оцінювання <i>Ставлення</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ відкрите і позитивне ставлення до дітей і підлітків; бажання і прагнення працювати з ними, готовність зрозуміти їх потреби, цінності, пріоритети, реальні

		<p>можливості;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ повага до виявів різноманітності та мультикультурності, толерантність; ○ прагнення справедливості, рівності, соціальної відповідальності; ○ бажання і готовність постійно підвищувати свій професійний рівень
13	Навчальні ресурси, що надаються здобувачу освіти	<p>- Онлайн курс «Освіта на основі життєвих навичок» http://dlse.multycourse.com.ua/ua/ - Ресурси для проведення уроків за місцем роботи http://autta.org.ua/ua/resources/aktyvne_hromadianstvo</p>
14	Місце виконання програми	За місцем проживання здобувача освіти без відриву від основної роботи (дистанційно онлайн-курс і практика у закладі освіти).
15	Оцінювання процесу і результатів навчання за курсом	<p>Під час проходження онлайн-курсу застосовується методика трирівневого оцінювання з автоматичною перевіркою правильності відповідей: самоперевірка під час вивчення окремих тем, проходження тесту за модулем, підсумковий тест.</p> <p>Електронний документ видається учасникам в разі успішного проходження 90% запропонованих тестів.</p> <p>Практична компонента оцінюється педагогічним колективом закладу освіти за результатами проведення курсантом одного уроку (заняття).</p>
16	Суб'єкти підвищення кваліфікації	<p><i>Пономаренко Володимир Степанович</i>, кандидат технічних наук, автор навчальних програм, 40 підручників, 50 посібників, 5 онлайн-курсів (свідоцтво про державну реєстрацію ФОП В02 589877 від 24.03.2004, Свідоцтво платника податку А 541620, коди КВЕД 85.59, 85.60).</p> <p><i>Воронцова Тетяна Володимирівна</i>, кандидат філософських наук, доцент НПУ ім. М.Драгоманова, автор навчальних програм, 40 підручників, 70 посібників, 5 онлайн-курсів (свідоцтво про державну реєстрацію ФОП В02 589876 від 23.06.2006, Свідоцтво платника податку А 541621, код КВЕД 85.59).</p>
17	Строки виконання програми	Строки і графік замовник визначає для себе самостійно

18	Документ про проходження навчання	Сертифікат встановленої суб'єктом підвищення кваліфікації форми. Сертифікат видається за умови наявності у курсанта електронного документу про проходження онлайн-курсу, а також сканованого звіту про проведення модельного уроку за підписом директора (заступника директора) закладу освіти
19	Можливість продовження навчання	Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних знань, умінь і навичок, зокрема проходження тренінгів, які проводяться закладами післядипломної педагогічної освіти будь якої області .
20	Вартість навчання	Містяться у преїскуранті суб'єкт підвищення кваліфікації

Дистанційна складова курсу. Онлайн-курс «Освіта на основі життєвих навичок Теоретичні і методичні основи»;

Обсяг 24 години (0,8 кредита ЄКТС).

Форма навчання – дистанційна, <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/>

Оцінювання -тести за модулями в процесі навчання і підсумкове тестування.

Підтверджувальний документ - електронний сертифікат.

Тематика онлайн-курсу:

21	Модуль 1. Нова парадигма освіти у глобальному світі	Глобальні виклики і пріоритети освіти ХХІ століття Ключові компетентності для навчання протягом життя Важливість освіти у галузі здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції
22	Модуль 2. Український вимір: додаткові виклики і досягнення	НУШ — докорінне реформування освіти в Україні Проблеми, пов'язані з воєнним конфліктом Освіта на основі життєвих навичок — важливий інструмент посилення особистого потенціалу і консолідації суспільства Умови успішного впровадження освітніх програм розвитку життєвих навичок Приклади програм із доведеною ефективністю в Україні

23	Модуль 3. Навчання учнів у галузі здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції	Навчання учнів у галузі здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції Сучасне уявлення про здоров'я і соціальне благополуччя Базова інформація про безпеку Соціальна і здоров'язбережувальна компетентність Методика компетентнісного навчання
24	Модуль 4. Підготовка педагогічних працівників і створення сприятливого навчального середовища	Підвищення соціальної і здоров'язбережувальної компетентності педагогічних працівників Безпечна і дружня до дитини школа
<p>Практична складова курсу. Відпрацювання практичних навичок шляхом проведення модельного уроку у навчальному закладі. Обсяг 9 годин (0,3 кредита ЄКТС). Навчально-методичне забезпечення що надаються здобувачу освіти для проведення уроків - http://autta.org.ua/ua/resources/aktyvne_hromadianstvo Оцінювання – здійснюється педагогічним колективом закладу освіти. Підтверджувальний документ - звіт встановленої форми за підписом директора (заступника директора) закладу освіти.</p>		
26	Ресурсні матеріали для проведення уроків у закладі освіти	Навчально-методичні комплекти для початкової, основної і старшої школи http://autta.org.ua/ua/resources/learning-to-live-together//

**II. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО ПРОФІЛЮ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
«ЖИТТЄВІ НАВИЧКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ»
(дуальна форма навчання)**

МЕТА Й ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою навчальної програми є удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників щодо формування психосоціальних компетентностей учнів, сприятливих для розвитку громадянської активності, формування вмінь, спільних для ключових компетентностей та відпрацювання практичних навичок шляхом проведення модельних уроків

В результаті навчання педагогічні працівники:

- ⇒ *знають*: ключові компетентності для навчання протягом життя, складові успішної адаптації дитини до навчального закладу, концептуальні і методичні засади компетентнісного навчання; принципи педагогічної освіти на основі набуття життєвих навичок; інтерактивні методи навчання; техніки активного слухання та емпатії
- ⇒ *уміють* використовувати інтерактивні методи навчання; враховувати потреби та очікування учнів; навчати на ситуаціях, наближених до життя; підтримувати доброзичливу атмосферу і демократичну дисципліну в класі; організовувати відпрацювання практичних умінь; надавати і отримувати зворотній зв'язок; організовувати активне обговорення; використовувати різні інструменти оцінювання.

**КОНТЕКСТ ПРОГРАМИ:
ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ І ОСВІТНІ ГАЛУЗІ**

Зміст, завдання і очікувані результати навчання педагогічних працівників за курсом «Життєві навички для розвитку громадянської активності» визначаються чинними державними стандартами та змістом освітніх галузей «Здоров'я і фізична культура», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична».

ЦІЛЬОВА ГРУПА

Вчителі основ здоров'я, педагогічні працівники всіх категорій, практичні психологи, соціальні педагоги, керівні кадри (заступники директора з виховної роботи)

АВТОРИ І МАЙНОВІ ПРАВА

Навчальний курс «Життєві навички для розвитку громадянської активності» апробовано і доопрацьовано за результатами апробації колективом авторів у складі:

Пономаренко Володимир Степанович, керівник творчої групи	Громадська організація «Дитячий фонд «Здоров'я через освіту»
Воронцова Тетяна Володимирівна	НПУ ім. М. П. Драгоманова
Хомич Олена Леонідівна, Лаврентєва Ірина Вікторівна, Андрук Наталія Володимирівна, Василенко Катерина Сергіївна	Громадська організація «Дитячий фонд «Здоров'я через освіту»

Виключні майнові права (©) мають Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко

МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ ЗА КУРСОМ

Підготовка педагогічних працівників за навчальним курсом проходить за дистанційно-очною моделлю.

Дистанційне навчання здійснюється шляхом проходження онлайн-курсу «Освіта на основі життєвих навичок». У разі його проходження користувач автоматично отримує відповідний електронний документ.

Практика на робочому місці - здобувач проходить у закладі освіти шляхом проведення уроку за наданими навчально-методичними матеріалами.

ДИСТАНЦІЙНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Онлайн-курс «Освіта на основі життєвих навичок. Теоретичні і методичні основи» розміщено за посиланням <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/>

Обсяг онлайн-курсу: 24 академічних годин.

Зміст онлайн-курсу: Складається з 4 модулів, завдань для самоперевірки, тестів для модульного і підсумкового оцінювання.

Формати навчання за онлайн-курсом. Користувач має можливість обрати будь який зручний для себе формат навчання за матеріалами дистанційного курсу:

- ⇒ онлайн формат – за наявності підключення до мережі Internet (рекомендується);

- ⇒ автономний формат (оффлайн) - можливість завантажити курс на комп'ютер і навчатися без підключення до мережі Інтернет. При цьому функція тестування недосяжна;
- ⇒ друкований формат - можливість роздрукувати і вивчати будь-яку тему, модуль чи весь курс.

Підтвердження проходження онлайн-курсу. У разі успішного проходження онлайн- курсу зареєстрований користувач(ка) автоматично отримає відповідний документ (електронний сертифікат). Сертифікат має унікальний номер і містить ПІБ, під якими користувач(ка) зареєструвався(лася).

Електронний сертифікат є підтвердженням успішного проходження онлайн-курсу. Він є одним із обов'язкових документів для отримання сертифікату про підвищення кваліфікації.

Як працювати над онлайн-курсом. Детальну інструкцію можна переглянути та завантажити безпосередньо на онлайн курсі <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/>

Стратегія навчання за онлайн-курсом.

Для онлайн-курсу користувач сам визначає спосіб і траєкторію свого навчання. Для цього система надає такі можливості:

1. Обрати форму проходження курсу: онлайн (на будь якого пристрої, приєднаного до Інтернет), оффлайн (на комп'ютері в автономному режимі), роздрукований курс.
2. Ознайомитися зі змістом онлайн-курсу без реєстрації. Щоб отримати електронний сертифікат, користувач має зареєструватися і пройти модульні та підсумковий тест.
3. Створити особистий кабінет. Для цього необхідно зареєструватись. В особистому кабінеті користувачу доступні всі можливості онлайн навчання: проходити курс, перевіряти поточні результати за кожною темою, проходити контрольні тести за модулями, а у разі успішного проходження тестів за всіма модулями - пройти підсумковий тест.
4. Користувачі мають можливість проходити курс у зручний для них час. Послідовність вивчення навчального матеріалу курсу визначає сам користувач. Його поточні результати навчання зберігаються. Кількість спроб пройти модульні і підсумковий тести не обмежена.

Система оцінювання в онлайн-курсі

Оцінювання результатів навчання здійснюється на трьох рівнях:

- ⇒ на рівні теми користувач може (за бажанням) перевірити свої знання, відповівши на контрольні запитання за темою. У разі правильної відповіді на 90% контрольних запитань, біля назви відповідної теми з'являється індикатор зеленого кольору. Тест на рівні теми не є обов'язковим для переходу на наступний рівень;
- ⇒ на рівні модуля необхідно пройти тест, який охоплює всі теми цього модуля. У разі правильної відповіді на 90% запитань, біля назви відповідного модуля з'являється індикатор про його проходження. Щоб вийти на підсумковий тест, необхідно пройти тести за всіма модулями курсу.
- ⇒ підсумковий тест містить запитання за всіма темами курсу.

Тести на всіх рівнях можуть містити запитання двох логічних типів:

1) вибір одного правильного варіанта із декількох можливих; 2) вибір декількох правильних відповідей із декількох можливих.

Неправильні відповіді на кожному рівні тестування позначаються червоним кольором і знаком X. Щоб перевірити правильність нового варіанту відповіді, користувачу необхідно заново пройти тест.

Електронні сертифікати видаються учасникам автоматично в разі успішного проходження 90% запропонованих запитань на рівні модульного і підсумкового оцінювання.

Додаткові сервіси онлайн-курсу

Онлайн-курс надає різні додаткові можливості:

- ⇒ перевірити справжність електронного сертифікату за унікальним номером;
- ⇒ завантажити курс для роботи у режимі оффлайн;
- ⇒ роздрукувати весь курс або його частину;
- ⇒ налаштувати розмір екрану, шрифтів і фону екрану під свої уподобання;
- ⇒ отримати детальну статистику на карті світу щодо кількості відвідувань онлайн курсів з України та інших країн світу (у реальному часі, за тиждень, місяць, рік, інтегрально з початку старту курсу тощо)

Софтверна платформа онлайн-курсу

Онлайн-курс не потребує встановлення додаткових програмних сервісів.

Функціонування підтримується в наступних Інтернет браузерях:

- ⇒ Internet Explorer
- ⇒ Mozilla Firefox
- ⇒ Google Chrome
- ⇒ Safari
- ⇒ Opera

Робота з онлайн-курсами можлива на будь-яких мобільних пристроях, підключених до мережі Інтернет, і мають в якості переглядача сучасний браузер.

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ (МОДЕЛЮВАННЯ УРОКІВ ЗА МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯМ)

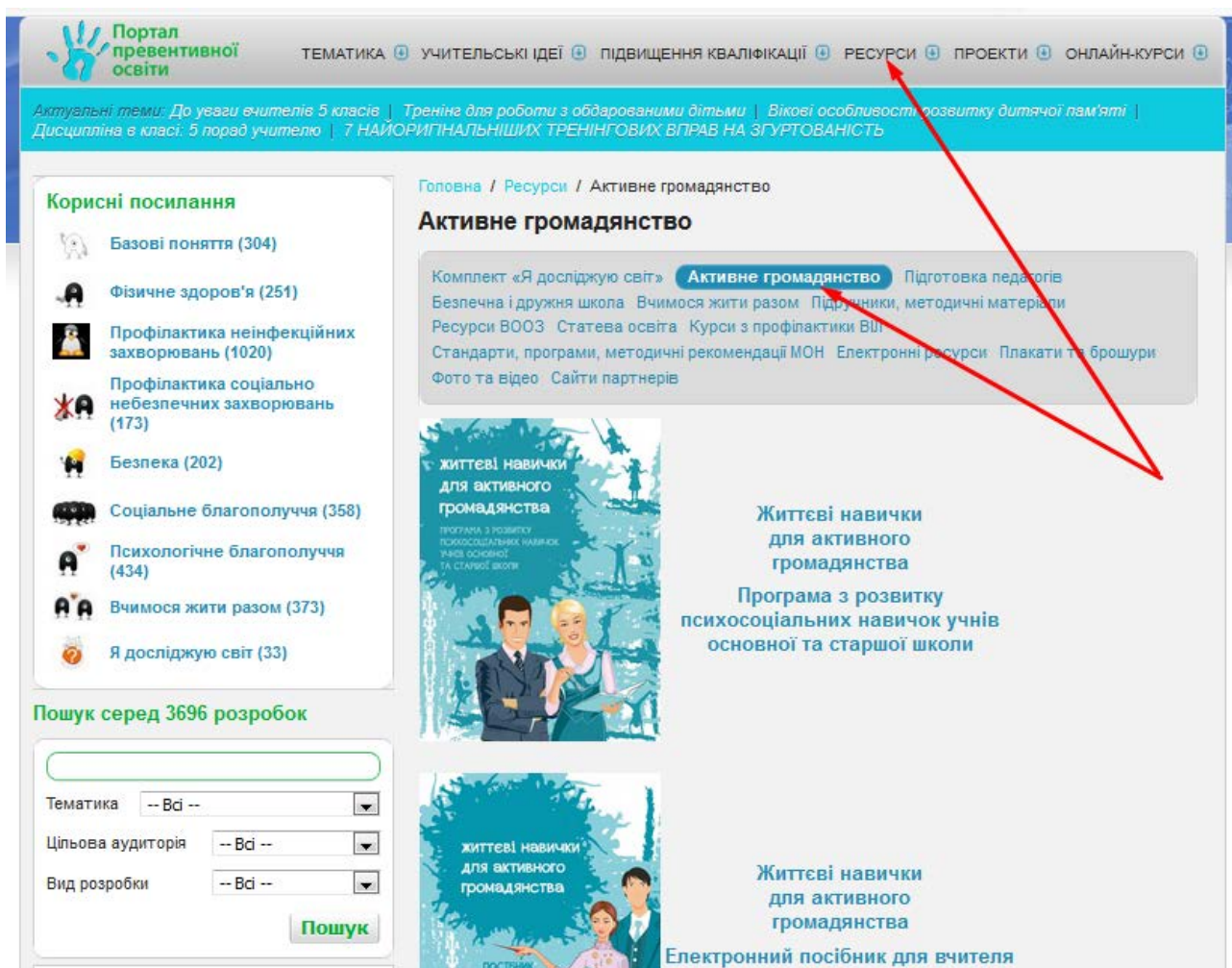
Мета і обсяг практики

Мета. Відпрацювання і демонстрація практичних вмінь з методики формування життєвих навичок для розвитку громадянської активності шляхом проведення модельного уроку у навчальному закладі.

Обсяг: 9 годин (0,3 кредита ЄКТС).

Ресурсне забезпечення практики

Всі ресурсні матеріали для проведення розміщено у вільному доступі (безкоштовно) на Порталі превентивної освіти за посиланням http://autta.org.ua/ua/resources/aktyvne_hromadianstvo

The screenshot displays the 'Portal of Preventive Education' website. At the top, there is a navigation bar with categories: 'ТЕМАТИКА', 'УЧИТЕЛЬСЬКІ ІДЕЇ', 'ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ', 'РЕСУРСИ', 'ПРОЕКТИ', and 'ОНЛАЙН-КУРСИ'. A red arrow points to the 'РЕСУРСИ' category. Below the navigation bar, there is a section for 'Активне громадянство' (Active Citizenship) with a breadcrumb trail: 'Головна / Ресурси / Активне громадянство'. The main content area features a list of resources under the heading 'Активне громадянство', including 'Комплект «Я досліджую світ»', 'Підготовка педагогів', 'Безпечна і дружня школа', 'Вчимося жити разом', 'Підручники, методичні матеріали', 'Ресурси ВООЗ', 'Статева освіта', 'Курси з профілактики ВІЛ', 'Стандарти, програми, методичні рекомендації МОН', 'Електронні ресурси', 'Плакати та брошури', and 'Фото та відео Сайти партнерів'. Below this, there are two promotional banners for 'Життєві навички для активного громадянства' (Life skills for active citizenship), one for 'Програма з розвитку психосоціальних навичок учнів основної та старшої школи' and another for 'Електронний посібник для вчителя'. On the left side, there is a 'Корисні посилання' (Useful links) section with categories like 'Базові поняття (304)', 'Фізичне здоров'я (251)', 'Профілактика неінфекційних захворювань (1020)', 'Профілактика соціально небезпечних захворювань (173)', 'Безпека (202)', 'Соціальне благополуччя (358)', 'Психологічне благополуччя (434)', 'Вчимося жити разом (373)', and 'Я досліджую світ (33)'. At the bottom left, there is a search bar with the text 'Пошук серед 3696 розробок' and a search button.

Для проведення модельного уроку курсанту необхідно обирати тему, яка йому до вподоби, та завантажити відповідні матеріали.

Підтверджувальний документ про проходження практики

Це звіт курсанта у вигляді ПДФ-файла про проведення модельного уроку у закладі освіти, затверджений директором (заступником директора).

Звіт складається у довільній формі, але має містити наступні обов'язкові дані:

1. Прізвище, ім'я по батькові курсанта
2. Інформацію про заклад освіти
3. Короткий опис, за якою темою і для якого класу було проведено урок.
4. Не більше 4 фото з уроку, на якому видно курсанта і учнів.

ДОКУМЕНТ ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА НАВЧАЛЬНИМ КУРСОМ

За умови наявності електронного документу про проходження онлайн-курсу, а також звіту про проведення модельного уроку у закладі освіти (за підписом директора/заступника директора), курсанту видається сертифікат встановленої суб'єктом підвищення кваліфікації форми.

Сертифікат містить всю обов'язкову інформацію, передбачену Постановами Кабінету Міністрів України №800/1133 від 21 серпня і 27 грудня 2019 року.